

Uppdrag att stärka nationell förmåga att koordinera sjuktransporter och medicinsk evakuering

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att stärka den nationella förmågan att koordinera sjuktransporter och medicinsk evakuering vid kris och krig. Inom ramen för uppdraget ska Socialstyrelsen:

- Ta fram ett förslag på nationell förmåga att koordinera medicinsk evakuering av i första hand civila, med möjlighet att komplettera och stödja militära strukturer. Förmågan ska omfatta motsvarande en så kallad Patient Evacuation Coordination Cell (PECC), en så kallad Casualty Staging Unit (CSU) samt medicinsk HUB i linje med Natos strukturer och riktlinjer. Socialstyrelsen ska i arbetet med uppdraget omhänderta erfarenheter från relevanta övningar såsom Casualty Move 2024 och 2025 (CAMO 24 och 25), Nationell seminarieövning 2024 (NSÖ 24), Katastrofmedicinsk beredskapsövning 2024 (KBÖ24) och Resilient Care 25. Förslaget ska bl.a. omfatta en beskrivning av berörda aktörer och roller, beslutsmandat och ansvarsförhållanden.
- Lämna förslag till ett digitalt stöd för nationell samordning av sjuktransporter. Av förslaget ska det bl.a. framgå hur tillgång till nödvändiga data kan säkerställas.
- Identifiera och vidta åtgärder för ett förbättrat informationsutbyte mellan landets larmcentraler syftande till att underlätta samordningen av sjuktransporter.

- Ta fram kunskapsstöd för prioriteringar vid nationell koordinering av sjuktransporter.

I uppdraget ingår att ta fram kostnadsberäkningar för etablering, införande och löpande förvaltning för respektive uppgift. Åtgärder som vidtas och förslag som lämnas ska utformas i enlighet med principer om kostnadseffektivitet samt samhällsekonomisk effektivitet.

Socialstyrelsen ska genomföra uppdraget i samverkan med Myndigheten för civilt försvar, Försvarmakten, E-hälsomyndigheten, Trafikverket, regioner och andra berörda aktörer. I de delar de berörs ska synpunkter inhämtas från SOS Alarm och Sjukvårdens larmcentral. Myndigheten ska även beakta pågående arbete inom ramen för Uppdrag att upprätta en nationell förstärkningsresurs för katastrofmedicinska insatser (S2024/00968).

Socialstyrelsen ska ha löpande avstämningar med Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Socialstyrelsen ska senast den 4 juni 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Ärendet

I propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (totalförvarspropositionen, prop. 2024/25:34) bedömer regeringen att förmågan inom det civila försvaret behöver fortsatt stärkas och takten i utvecklingen öka. Det civila försvaret ska byggas utifrån de krav som ställs i höjd beredskap och ytterst krig. Regeringen framhåller att det svenska medlemskapet i Nato ställer flera krav på svensk sjukvård.

Regeringen gav den 7 december 2023 Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten i uppdrag att kartlägga resurser för sjuktransporter och ta fram ett förslag till plan för nationell samordning vid fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig (S2023/03207).

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten slutrapporterade uppdraget i februari 2025. I slutrapporten Sjuktransporter i Sverige vid kris och krig sammanfattar myndigheterna de åtgärder de anser vara prioriterade för att åstadkomma fortsatt utveckling i fråga om nationell samordning på sjuktransportområdet. I de prioriterade åtgärderna ingår att vidare utreda utvecklandet av en civil eller civil-militär nationell koordineringsfunktion för

sjuktransporter vid storskalig patientevakuering inom ramen för en Natoinsats. Funktionen ska enligt myndigheterna vara möjlig att integrera i det svenska beredskapssystemet och förslaget till funktion bör beakta erfarenheter av motsvarande samordning inom Nato-allierade länder.

Andra prioriterade åtgärder inkluderade bl.a. etablering av en nationell digital lägesbild för sjuktransport vid krissituationer eller händelser som involverar flera regioner, förbättrad kommunikation mellan larmcentraler, samt prioriteringsstöd på sjuktransportområdet. För att implementera ett digitalt verktyg behöver bl.a. tillgången till nödvändiga data säkerställas.

I Vårdansvarskommitténs slutbetänkande Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62) noterar kommittén bland annat att Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten lagt fram förslag om det nationella och statliga ansvaret för sjuktransportfrågorna i händelse av kris, höjd beredskap och krig. Kommittén bedömer att det är angeläget att regeringen bereder dessa förslag vidare och då även inkluderar den nationella samordningen och styrningen.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Caroline Nilsson

Kopia till

Försvarmakten
Myndigheten för civilt försvar
Trafikverket
Regionerna
Sos Alarm Sverige AB
Sjukvårdens larmcentral